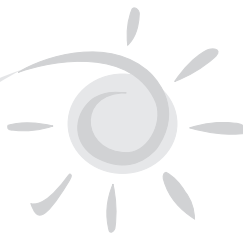

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA
15. - 21. 10. 2001

TVU-NOVIČKE

2/2001

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc-Pahernik,
nacionalna koordinatorica TVU, Nevenka Kocijančič, urednica

Oblikovanje: David Fartek

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva:

Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 5842 560

Telefaks: 01 5245 881

Elektronska pošta: zvonka.pangerc@acs.si

Spletne strani:

www.acs.si/tvu

www.acs.si/tvu/koledar

www.acs.si/tvu/razprava

Naklada: 3.100 izvodov

ISSN 1408-6571

September 2001

TVU-Novičke so informativni

bilten izvajalcev izobraževanja in učenja v Sloveniji, ki jih združuje zanimanje za projekt Teden vseživljenjskega učenja in aktivno sodelovanje v njem.

Bilten je namenjen obveščanju o pripravljalnih, temeljnih, spremljajočih in sklepnih dejavnostih Tedna, spodbujanju in koordiniranju sodelujočih ter izmenjavi njihovih izkušenj.

Tokrat preberite:

Teden vseživljenjskega učenja 2001

Tik pred zdajci

5. andragoški kolokvij

Jeziki odpirajo vrata

4

4

6

7

Priznanja Andragoškega centra Slovenije

Dobitniki priznanj ACS 2001

8

8

Festivali učenja (odraslih) se širijo

Novosti na mednarodnem prizorišču

22

22

Organizacija dela za projekt TVU 2001 v Andragoškem centru

25

Teden vseživljenjskega učenja 2001

★ Tik pred zdajci

Letošnji Teden vseživljenjskega učenja, ki bo od 15. do 21. oktobra, je šesti po vrsti. V Andragoškem centru ga bomo praznovali hkrati z deseto obletnico našega delovanja. Na poti, ki smo jo prehodili - po tem, ko smo se leta 1996 odzvali na Evropsko pobudo in organizirali Teden vseživljenjskega učenja, **prvi festival učenja s takim dometom** ne le v Sloveniji, temveč na svetu - so se nam množično pridruževali številni 'prijatelji TVU'. Eni so stopili med vrste izvajalcev prireditev, drugi so manifestacijo podprli moralno, nekateri celo finančno, tretji so nam pomagali TVU in njegova temeljna sporočila širiti v strokovni in najširši javnosti, četrti so obiskovali prireditve v svojih okoljih in s svojim obiskom osmišljali napore organizatorjev. Vsi skupaj so pripomogli k temu, da se je TVU uveljavil in postal vsakoletna prireditev, ki nas bo tretji teden v oktobru vnovič navduševala in navdihovala, nas vabila v šolske klopi, delavnice, na spletne strani in razstavišča, nas popeljala na športno tekmovanje ali na izlet, nam omogočila pestra srečanja z najmlajšimi in najstarejšimi, pa onimi vmes, nam izvabila radovednost, spoštovanje, željo po vključevanju in sodelovanju...

Natančno število dogodkov in izvajalcev TVU 2001 v času izdaje TVU-Novičk še ni znano, prav gotovo pa bomo dosegli vsaj lanski obseg. Najpomembnejše v tem trenutku je, da se odzovemo na njihova prijazna povabila, jih nagradimo za vloženi trud, stopimo skozi njihova na stežaj odprta vrata in prisluhnemo, povprašamo, povemo svoje mnenje ali pobudo, primaknemo svoj pogled na stvari, s hvaležnostjo sprejmemo nova znanja in izkušnje, globoko v sebi pa ves čas oblikujemo odločitev o tem, na kakšen način bomo tudi v svoje učenje vtkali dimenzijo vseživljenjskosti. Slednja naj ne pomeni zgolj učenja v vseh življenjskih obdobjih, marveč tudi v vseh vlogah, v katerih se nahajamo - doma, pri delu, v družbi.

Za kulisami TVU pa v teh dneh potekajo zadnje priprave, tako na nacionalni kot tudi na krajevni ravni. O tem smo spregovorili na **prvem srečanju izvajalcev TVU 2001**, ki je bilo v petek, 14. septembra, udeležilo se ga je 33 ljudi. Predstavniki nekaterih ustanov, ki so v svojih okoljih prevzele usklajevalno vlogo, so prikazali svoje delo ter težave in spodbude, na katere so pri tem naleteli. Ugotovili smo, da obstaja potreba po posebnem srečanju t.i. 'koordinatorjev TVU', na katerem bi analizirali različne pristope in izkušnje letošnjih koordinatorjev, opredelili njihov status in dopolnili skupna priporočila, zato da bi v prihodnje tak način organiziranja TVU vsem udeležencem prinesel še več prednosti.

Kar nekaj besed je bilo izrečenih o internetnih storitvah, ki podpirajo letošnji TVU in so umeščene na spletno stran www.acs.si/tvu. Izvajalci so letos prvič lahko prijavljali prireditve prek interneta. Za to možnost se je odločilo več ustanov, kot smo pričakovali. V prihodnje pa bo ta način evidentiranja izvajalcev in prireditev postal še pomembnejši. Dokončno smo uredili TVU-razpravljalnico, diskusijski forum, ki obiskovalcem vse leto omogoča postavljanje vprašanj in mnenj o različnih vidikih TVU. Razpravljalnico smo obogatili z možnostjo, da si obiskovalec prebere odgovore na petnajst najpogosteje zastavljenih vprašanj in tako dobi prvi vtis o projektu. Spletna stran TVU je obogatena tudi s povezavami na spletne strani v tujini (skupna spletna stran vseh organizatorjev podobnih prireditev na svetu ter spletne strani nekaterih tujih festivalov učenja) in doma, sicer pa bodo spletne strani izvajalcev TVU, odprti telefoni ter posebni dogodki v času TVU prikazani posebej, v opciji Prireditve.

Pomanjkanje denarja nas je letos prvič primoralo, da ne izdamo tiskanega koledarja prireditev, zato smo se na sestanku pogovarjali tudi o tem, da bo promoviranje TVU 2001 na nacionalni ravni v celoti slonelo na spletnem koledarju (te dni bo na voljo na naslovu www.acs/tvu, v okviru opcije Prireditve, podopcija Internetni koledar). Spletni koledar bo zbirni pregled vseh prireditev in izvajalcev TVU 2001, predvsem pa bo omogočal iskanje po različnih kriterijih: kraju izpeljave, regiji, vsebini prireditev, imenu izvajalca ipd. Dobljene podatke bo možno natisniti, pa tudi izvoziti za nadaljnjo obdelavo.

Na krajevni ravni se bo glas o prireditvah TVU širil prek koledarjev, ki jih bodo oblikovali izvajalci in koordinatorji TVU sami, prek objav v medijih, z ustreznim izročilom, prav gotovo pa bodo na vlogo in pomen učenja opozorile tudi predstavitve letošnjih dobitnikov priznanj ACS za posebne dosežke v izobraževanju odraslih, saj jih bodo predvajale številne nacionalne in lokalne televizijske hiše.

Prve dni v oktobru bo na naslove izvajalcev in koordinatorjev prispela anketa o izpeljanih aktivnostih v TVU 2001, ki bo na voljo tudi na spletni strani TVU. Kakovostni in pravočasni odgovori nam bodo pomagali ovrednotiti letošnji Teden in ga utemeljevati v prihodnje, zato si še kako želimo hitrih in prizadevnih odzivov. O uspešnosti TVU 2001 bomo poročali na **drugem srečanju izvajalcev TVU 2001**, ki bo 14. decembra 2001 ob 10. uri v prostorih Andragoškega centra, namenjeno bo tudi slovesnemu zaključku koledarskega leta in razmisleku o tem, kako pristopiti k organizaciji TVU 2002.

Toda ostanimo zaenkrat še tukaj in zdaj - na pragu še enega praznika učenja. Naj bo radosten in uspešen in naj okrepi našo zavezanost najvišjim vrednotam!

mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

★ 5. andragoški kolokvij

Ena od prireditev v Tednu vseživljenjskega učenja 2001 je tradicionalni andragoški kolokvij, ki ga bo Andragoški center Slovenije letos priredil že petič. Tema tokratnega strokovnega srečanja bo **Izobraževanje in spreminjajoča se narava dela**. Andragoški kolokvij bo potekal **16. oktobra 2001**. Začel se bo **ob 10. uri v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije** (2. nadstropje), Šmartinska 134a, Ljubljana.

Kolokvij bo potekal v obliki foruma, in sicer v treh delih: predstavitev izhodišč, soočanje razpravljalcev, splošna diskusija.

V sklopu kolokvija bomo posebno pozornost namenili naslednjima izhodiščema oz. vprašanjema:

- Bolj izobraženi imajo več možnosti za ohranjanje znanja in spretnosti pri delu, jih znajo bolje izkoristiti in se več izobražujejo. Najmanj izobraženi so najbolj zapostavljeni pri možnostih za izobraževanje: na eni strani jim pomanjkanje razvojnih virov onemogoča poklicno napredovanje ali preusmerjanje v zahtevnejše poklicne kategorije, na drugi strani pa je tudi uporaba sodobnih tehnično-tehnoloških pridobitev poenostavila nekatere delovne naloge, kar vodi v zniževanje ravni potrebnih znanj za sodelovanje pri delovnem procesu. Kljub povečanim vlaganjem v izobraževanje, večji izbiri izobraževalnih programov in pestrosti izvedbe se v tem smislu izobraževalna dejavnost izvaja precej selektivno. Možnosti za pridobivanje novega znanja in spretnosti pri delu so precej neenakomerno razporejene.

Vprašanje: Kakšne so možnosti uresničevanja koncepta “učee se organizacije” glede na vse večji razkorak med izobraženimi in neizobraženimi v spreminjajoči se naravi dela?

- Koncept “učee se organizacije” in nekateri standardi, ki se, zaradi nesporne nujnosti aktivnejšega odnosa do človeških virov, vedno bolj uveljavljajo, pričakujejo in zahtevajo bistveno večjo stopnjo sodelovanja, sooblikovanja in soodločanja vseh zaposlenih pri poslovanju in razvoju posameznega podjetja, s tem pa, posredno, tudi višjo stopnjo soodgovornosti za (ne)uspešnost. Razvoj takih, brez vsakega dvoma pozitivnih pristopov, lahko sčasoma (ponovno) pripelje do (legitimnih) zahtev zaposlenih do priznavanja so-upravljalških pravic.

Vprašanje: Ali in kako lahko aktivnejši odnos do človeških virov v podjetjih vpliva na razmerja moči med zaposlenimi, managementom in lastniki, ali – rečeno poenostavljeno - med delom in kapitalom?

Na kolokvij so vabljeni priznani domači strokovnjaki in vsi socialni partnerji.

Podrobnejše informacije lahko dobite tudi na telefonski številki: 01 5842 573 (Mateja Pečar).

mag. Jasmina Mirčeva, mag. Peter Beltram, ACS

★ Jeziki odpirajo vrata

Letošnji TVU je tudi v znamenju Evropskega leta jezikov, ki ga prirejata Svet Evrope in Evropska unija v sodelovanju z UNESCO. Odbor ministrov Sveta Evrope je že januarja 1999 proglasil leto 2001 za Evropsko leto jezikov, oktobra istega leta je predlog sprejela tudi Evropska komisija. Evropski parlament in svet ministrov sta skupno odločitev sprejela 17. julija 2000.

Letošnje leto naj bi bilo torej namenjeno prebujanju zavesti o pomenu jezikovnega znanja in postavljanju temeljev za izobraževalno in promocijsko delo v prihodnje. Jezikovne kulture seveda ni mogoče privzgojiti v letu dni, a nekje je treba začeti. Raziskave so pokazale, da bo Evropejec prihodnosti, če se bo hotel dejavno udeleževati življenja znotraj Evropske unije, večjezičen. Sklepi predsednikov držav EU iz Lizbone zavezujejo članice k oblikovanju Evrope, v kateri bo lahko vsakdo razvil vse svoje zmožnosti, kjer ne bo ovir za aktivno državljanstvo, socialno vključenost in zaposlitev. Tudi če bo vse to v predvidenih desetih letih uresničeno, bomo morali odpraviti ovire na osebni in medkulturni ravni, med katerimi je verjetno največja prav jezikovna raznorodnost. Načrtovalci evropske prihodnosti zato predvidevajo velik premik v jezikovnem izobraževanju. Evropa prihodnosti naj bi bila namreč večjezična. Povprečni Evropejec naj bi – po prevladujočih predvidevanjih - v prihodnje obvladal vsaj tri jezike: lastnega, enega izmed sosednjih in enega izmed večinskih jezikov v Uniji.

Še se bomo učili. Tudi skrivnosti lastnega jezika in narečij! Le tako bomo namreč ohranjali kulturno bogastvo in raznolikost evropskega prostora, ki je že zdaj neločljivo povezan tudi v svetovne okvire.

V tem trenutku še ne moremo postreči s podatkom, koliko prireditve TVU 2001 bo uglašeni na Evropsko leto jezikov, lahko pa jih izsledite sami v spletnem koledarju TVU (www.acs.si/tvu, opcija Prireditve, podopcija Internetni koledar; Zahtevno iskanje; Vsebina prireditve: izberite 'tuji jeziki').

Borka Slavica Kucler, ACS

Priznanja Andragoškega centra Slovenije

Da bi v TVU vnesli veselo, praznično razsežnost, smo začeli leta 1997, prvič v zgodovini izobraževanja odraslih, podeljevati priznanja za izjemne dosežke pri bogatitvi lastnega znanja ter za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri učenju in bogatitvi znanja drugih.

Namen tega prazničnega dogodka, ki je postal stalnica v slovenskem TVU, je najširši javnosti predstaviti posameznike, skupine in organizacije, ki v učenje in izobraževanje veliko vlagajo in zato tudi dosegajo lepe uspehe. S svojimi prizadevanji spreminjajo sebe, osebnostno rastejo, si izboljšujejo položaj in pozitivno vplivajo na svojo okolico - bližnje, sosesčino, skupnost in celotno družbo. Doslej - upoštevajoč tudi 14 letošnjih dobitnikov - je bilo podeljenih skupno 63 priznanj (36 za uspehe pri bogatitvi lastnega znanja in 27 za strokovne in promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih); z njimi skuša ACS dobitnike povzdigniti iz velike množice anonimnih učečih se odraslih ter jih predstaviti javnosti, v spodbudo in zgled mnogim, ki še oklevajo.

Priznanja ACS za izjemne dosežke na področju izobraževanja odraslih podeljujemo na slovesnosti ob odprtju Tedna vseživljenjskega učenja. Letos bodo podeljena že petič, izkušnje pa kažejo, da so prav življenjske zgodbe uspešnih učencev ter predanih in domiselnih učiteljev tiste, ki spreminjajo odnos javnosti do izobraževanja in učenja.

Borka Slavica Kucler, ACS

★ Dobitniki priznanj ACS 2001

★ Priznanja posamezniku(-ci) za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja

★ **Roy Goreya z Brezij:** *“Na to, kar se mi je zgodilo, lahko gledam kot na največjo kazen, ali kot na darilo. Jaz sem se odločil!”*

“Kjer je volja, tam je pot.” To pomenljivo načelo bi lahko pripisali vsakomur izmed naših letošnjih dobitnikov priznanj, za življenjsko vodilo in naslov svoje knjige pa si ga je izbral Roy GOREYA, univerzitetni diplomirani ekonomist, zaposlen v društvu Invalidski forum Slovenije kot svetovalec za stike z

javnostmi. Roy Goreya je že v prvem razredu osnovne šole izgubil 95% sluha, zato ga je jeseniška socialna služba napotila v posebno šolo. Na srečo so starši – v soglasju z zdravniki – vztrajali, vztrajal pa je tudi sam, saj je v rednem programu dokončal ne le osemletko, temveč – kljub nasprotovanju šolskih psihologov - tudi srednjo ekonomsko šolo. Želja po znanju je bila premočna, da bi se tu ustavil. Vpisal se je na Ekonomsko fakulteto v Ljubljani, smer trženje, kjer je bil prvi, in doslej tudi edini slušno prizadeti diplomant. Med študijem se je izpopolnil tudi v govorništvu in javnem nastopanju.

Resnično trnjeva pot se je zanj začela po končanem študiju, ko zaradi odvisnosti od slušnega aparata dolgo ni mogel najti zaposlitve. A težke izkušnje mu niso vzele poguma. Zbral jih je in predstavil v knjigi, ki je izšla letošnjo pomlad. Namenil jo je vsem, ki si – kljub stiskam, v katerih so se znašli - želijo utreti pot k življenjskemu uspehu. Že z naslovnice bralca prepričuje, da ima vse, kar so imeli najuspešnejši, ko so bili še na začetku poti.

Roy Goreya je znan po tem, da tudi na delovnem mestu, v stikih z ljudmi s posebnimi potrebami spodbuja samospoštovanje in navaja na samopomoč, iskalcem zaposlitve vliva samozavest, pripravlja pa tudi poseben izobraževalni program, s katerim želi navdušiti ljudi za samorazvoj.

★ **Elizabeta Janota s Prevalj:** “**Nobene stvari v življenju ne sprejemajmo vdano in nekritično, odkrivajmo bistvo in iščimo nove, boljše poti v prihodnost.**”

Elizabeta Janota, mati, žena in kmetica, predvsem pa vztrajna, vedoželjna in vzorna študentka, polna

načrtov za prihodnost, prihaja s Prevalj. Pred desetimi leti je končala srednjo šolo pedagoške smeri na zdajšnji Gimnaziji Ravne, takoj nato pa rodila hčer in ostala doma. Po enem letu se je zaposlila v zasebnem podjetju z galerijsko in založniško dejavnostjo. Leta 1994 sta si z možem uredila dom, potem pa se je Elizabeta vpisala na Ekonomsko fakulteto v Ljubljani, v program poslovne šole, finančno-računovodska smer, in leta 1999 tudi diplomirala. Med študijem se je njena družina povečala še za enega člana, ta sicer veseli dogodek pa ni prinesel le več vsakdanjih skrbi in opravil, temveč tudi stisko, saj je mlada mati po končanem porodniškem dopustu ostala brez zaposlitve. Toda ni se prepustila črnim mislim! Prebirala je literaturo o vzgoji otrok in moči pozitivnega mišljenja, učila se je slikati na svilo, izdelovati maske

in nakit ter oblikovati drobne figure iz gline.

Ko je rodila tretjega otroka, je stanovanje postalo premajhno, in z možem sta se odločila za selitev domov, na hribovsko kmetijo. Zdaj se je morala učiti tudi kmetovanja in vrtnarjenja – malo iz priločnikov, malo od sosedov. Kljub vsemu je še isto jesen diplomirala. Lani se je namenila nadaljevati študij na Visoki poslovni šoli Ekonomske fakultete v Ljubljani, smer mednarodno poslovanje. Študira z občudovanja vredno vnemo, končuje že četrti letnik. Nobene stvari v življenju ne sprejema vdano in nekritično, vedno išče bistvo in nove, boljše poti v prihodnost. Rada bi se samozaposlila, zato preučuje tudi možnosti za prihodnjo usmeritev družinskega gospodarstva. Ker ima posestvo slikovito naravno lego - na njem stojita sredi hribov kar dve znameniti gotski cerkvi, si želi ustvariti sodobno urejeno, ekološko turistično kmetijo.

★ **Marjan Račnik iz Remšnika: “Na nove izzive moramo odgovoriti s pogumom in pripravljenostjo, da se nalog lotimo izvirno, vedno nekoliko drugače, saj se nam le tako odprejo nove možnosti za prihodnost.”**

Marjan Račnik iz Remšnika nas navdušuje s svojo zanimivo učno in življenjsko potjo od oblikovalca kovin – strugarja, prek organizatorja društvenih dejavnosti, planinskega vodnika, voditelja študijskih krožkov in publicista, do raziskovalca zgodovine in etnografskih posebnosti svojega kraja ter - končno – tudi študenta.

S svojo vedoželjnostjo in ustvarjalnostjo je zgled mnogim. Kot član in zdaj tudi predsednik Društva podeželske mladine Dravska dolina in Planinskega društva

Ožbalt-Kapla si nenehno prizadeva za posredovanje znanja vsem, ki si ga želijo. Za vsako dejavnost se je dodatno izobraževal: obiskoval je šolo za planinske vodnike, usposabljal se je za mentorja študijskih krožkov, razvijal je sposobnosti za nastopanje v javnosti in pisno sporočanje. O razvejeni dejavnosti našega dobitnika priznanja zgovorno priča podatek, da je do jeseni leta 1996 v vasi delovalo le eno društvo, pravzaprav Lovska družina. K ustanovitvi kar štirih društev - kulturnega, športnega in hortikulturenega ter društva upokojencev – pa je pripomogla ustvarjalna spodbuda Marjana Račnika. Nepogrešljivo je tudi njegovo delo v komisiji za sodelovanje obmejnih občin.

Potrebo po učenju in samorazvoju prebujata kot mentor v študijskih krožkih; kar 11 jih je vodil doslej! Zgodovinsko in etnografsko gradivo, ki ga je zbral sam s

preučevanjem arhivov, ali pa so ga pridobili krajani v krožkih, je uredil in pripravil za objavo v brošuri Remšnik, naš kraj. Življenje ga je izučilo, da se kljub oviram lahko naučimo vsega, kar nas resnično zanima. Na nove izzive moramo odgovoriti s pogumom in pripravljenostjo, da se nalog lotimo živimo, vedno nekoliko drugače, saj se nam le tako odprejo nove možnosti za prihodnost. Prepričan, da je vse dosegljivo, se ni ustavil niti pred zadnjim izzivom – potrebo po dopolnitvi formalne izobrazbe. Ob delu končuje Srednjo ekonomsko šolo, odločen pa je nadaljevati študij ekonomije na višji stopnji, posebno še, ker se bo lahko vpisal v program študija na daljavo.

★ **mag. Gojka Pajagič Bregar iz Ljubljane:** **“Življenje tkanin skriva čudovite, včasih kar neverjetne zgodbe. Restavrador tekstila jih odkriva, jim vdihne novo življenje in nas po nitkah in zankah vodi skozi čas. Lepota minulih obdobj najde odmev v naši zavesti in se tako izmuzne pozabi.”**

Dosežki mag. Gojke Pajagič Bregar so izjemni predvsem zato, ker je široko paleto

drobnih znanj in veščin, ki jih je osvajala neposredno, z izkušnjskim učenjem vse od malih nog, znala v zrelih letih vkomponirati v načrtovanje svoje nadaljnje izobraževalne in poklicne poti na različnih stopnjah, dokler ni dosegla pričakovanih znanj za zelo redek in iskan poklic kustosinje in konservatorke ter restavradorke tekstila, za katerega nas ne usposablja noben program formalnega izobraževanja. Zdaj je že več let zaposlena v Narodnem muzeju Slovenije, kjer je odgovorna za ohranjanje dragocenih primerkov tekstilne kulturne dediščine. Gojka Pajagič Bregar se je od mame, starih staršev in drugih sorodnikov učila oblikovanja in obdelave različnih materialov, preje, šivanja, krojenja, pletenja in različnih tehnik vezanja, izdelovanja čipk in tkaničenja. Tudi po prihodu na študij v Ljubljano – sprva na Fakulteto za tekstilno tehnologijo, potem pa na Filozofsko fakulteto, kjer je diplomirala iz umetnostne zgodovine, jo je ljubezen do vsega lepega spodbujala k ustvarjanju. Eksperimentirala je z barvami pri oblikovanju pletenin in vlivanju okrasnih sveč, vendar bi oblikovanje morda ostalo le ljubiteljska dejavnost, če ne bi odkrila čudovitih možnosti, ki jih oblikovalcu ponuja svila. Tako pa se je samozaposlila in se popolnoma posvetila ročni obdelavi tkanin. Začela je razstavlјati in za poslikano svilo prejela več priznanj. Ta so ji odprla pot na strokovna

izpopolnjevanja v tujino, nova, težko dostopna znanja, pa so jo pripeljala v Narodni muzej Slovenije, kjer je prevzela odgovornost za ohranjanje občutljive kulturne dediščine. Zaupani so ji bili zahtevni konservatorski posegi na gotskem križu, izjemni vezenini iz 15. stoletja, ki je čakala na obnovo vse od nakupa, leta 1933.

Za svoje magistrsko delo je raziskala motiviko okrasja na masnih plaščih iz 17. stoletja, odkrila je vezenino zadnje grofice – Katarine Celjske in jo predstavila na razstavi, zdaj obnavlja znano tapiserijo z ljubljanskega Magistrata, pripravlja pa tudi načrt za ohranitev zbirke koptskih tkanin iz 5. stoletja, ki jo kot redkost v svetovnem merilu hrani Narodni muzej Slovenije.

★ **Janez Mrak iz Medvod: “Če začneš iz nič, se neobremenjeno oziraš po novih možnostih, izbiraš najsodobnejša orodja in tehnologijo. Delaš z zavestjo, da se moraš vsega naučiti sam in si vse, kar potrebuješ, tudi sam priboriti.”**

Lepoti je svoje ustvarjalne moči zapisal tudi Janez Mrak, samostojni podjetnik iz Medvod, le da se kot oblikovalec pohištva izraža skozi les.

Njegova pot k samostojnosti se je začela trnjevo, saj v delovnem okolju ni bilo poslušna za njegovo željo po napredku. Izobraževal se je na lastne stroške in brez dneva študijskega dopusta. Vsemu navkljub je z

odličnim uspehom dokončal večerno Srednjo lesarsko šolo v Ljubljani.

Pred desetimi leti je ustanovil lastno podjetje, v katerem je bil sprva edini zaposleni. A ustvarjalnost, povezana s kakovostjo izdelkov in poslovno iznajdljivostjo, je bila nagrajena z uspehi. Obseg dela je rasel, lahko je zaposlil tudi ženo, ki se je usposobila za vodenje poslovanja, zdaj pa omogoča delo in zaslužek še trinajstim domačinom. Seveda so s tem rasle tudi potrebe po dodatnem izobraževanju in usposabljanju. Opraviti je bilo treba tečaj iz požarne varnosti in varstva pri delu, obiskovati seminarje o novostih v zakonodaji, pridobiti licenco za vožnjo tovornih vozil pa tudi za upravljanje visoko specializirane strojne opreme. Ker je delovna orodja uvozil iz tujine, je moral tam opravljati tudi tečaj. Ne le to, tudi dolgoročna usmeritev na tuje trge je klicala k izpopolnjevanju znanja tujih jezikov, čedalje zahtevnejše vodenje podjetja pa je botrovalo odločitvi za vpis v večerno šolo podjetništva. Izpopolnjevanje je bilo potrebno tudi za delo z lesom, ki je lep, a občutljiv material. Tako se je Janez Mrak v podjetju Helios usposabljal za površinsko obdelavo lesa, pri italijanskem proizvajalcu pa je spoznaval kemično sestavo lakov. Pridobiti je moral tudi znanje za računalniško vodeno obdelavo najsodobnejše oblikovanega pohištva.

Janez Mrak pa omogoča usposabljanje tudi svojim zaposlenim. Njegovo podjetje je pri Obrtni zbornici Slovenije registrirano kot “učna delavnica”, saj ima mojster vedno prostor in potrpežljivost za usposabljanje vsaj enega vajenca. Doslej je pri

njem opravilo pripravništvo 6 tehnikov in mizarjev, trije med njimi so že samostojni podjetniki.

★ Priznanja skupini za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja

★ Študijska skupina Mediji in novinarstvo iz Ljubljane: Zaradi narave dela so se morali učiti tudi odnosov. Obrusili so se in postali vzorni sodelavci.

Študijska skupina "Mediji in novinarstvo" z Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je mnoge presenetila s svojo neomajno

voljo, da prodre v javnost in ji predstavi vizijo življenja v obdobju po upokojitvi, ko nastopi velika nevarnost, da se človek umakne in ostane sam s seboj, čeprav je še poln ustvarjalnih sil, pa tudi želja, da bi se osebno razvijal in se naučil marsičesa, kar je moral dotlej - zaradi obveznosti, ki jih je narekovalo življenje - pustiti ob strani.

"Vsi člani Univerze za tretje življenjsko obdobje se zavedamo, da nam je izobraževanje potrebno", so zapisali po stažu še mladi novinarji v uvodniku prve številke časnika "Tretješolci". Zamisel za nastanek skupine je bila rojena ob obisku Radia France-Urgence, ki svoj program oddaja na valovih francoskega nacionalnega radia, in se je uveljavil kot radio brezdomcev, novinarjev in strokovnjakov. Tudi v našem okolju je veliko skupin prebivalstva s posebnimi potrebami, med njimi so tudi ljudje v poznih letih, ki so jim vrata v javnost zaprta, o njihovih potrebah pa odločajo pripadniki mlajših generacij. Zato ni naključje, da se je osem nadebudnih učencev 'novinarstva' najprej lotilo spoznavanja radijskega medija. Začeli so pod vodstvom Nataše Dolenc in Ajde Kalan, kasneje je mentorstvo prevzela diplomirana novinarka Tatjana Pirc.

Spoznavali so zgodovino in razvoj sredstev obveščanja, osvajali spretnosti pisnega in govornega sporočanja, osnove novinarske etike ter odkrivali posebnosti posameznih medijev. Sad izobraževanja je bil niz radijskih oddaj "Staro za novo", ki so jih pripravili za Radio Slovenija. V njih so obravnavali upokojitve, vprašanja o ljubezni in spolnosti v 'jeseni življenja', pa tudi turizem dedkov, babic in vnukov. Člani skupine v oddajah niso bili gostje, temveč so pripravili svojo oddajo, od aviza, reklamnega spota, scenarija, glasbene opreme, do vodenja pogovorov z vabljenimi gosti.

Enako skrbno so se lotili tudi priprav na izdajo svojega časopisa. Učili so se

uredniških del, tehničnega urejanja, pisanja, anketiranja, pridobivanja sodelavcev in sponzorjev, lektoriranja in vnašanja popravkov. Zaradi narave dela pa so se morali učiti tudi odnosov; obrusili so se in postali vzorni sodelavci, tako da so bili v maju letošnjega leta uspešno rojeni "Tretješolci".

★ **Društvo za razvoj podeželja Kapele: Ko skušamo uiti tegobam vsakdanjika, ko želimo duši in srcu dati svobodo, prisluhniti vetru, žgolenju ptic in žuborenju studencev, iščemo ljudi, ki bi nas sprejeli s preprosto, prijazno besedo, ob kozarcu dišečega vina in**

domači hrani. Vse to v Kapelah imajo, naučili pa so se tudi, kako nam to ponuditi.

Društvo za razvoj podeželja Kapele združuje ustvarjalne sile sedmih vasi z obrobja brežiške občine, ne daleč od Čateških toplic, kjer se s slemena kapelskih goric odpira pogled proti Hrvaški. Na vzhodu se gričevje spusti v močvirno ravnico Jovsi, eno najpomembnejših ornitoloških območij v Sloveniji, proti zahodu pa se spušča gozdnata Dobrava. Ta košček sveta je v premenah časa utrpel veliko izgubo delovnih mest. Mladi, ki so imeli izobrazbo, so odšli, doma so ostajali le ljudje brez poklicev. Rešitev je bila na dlani, le tistega, ki bi naredil prvi korak, je bilo še treba. Končno je bilo jasno, da napredujejo lahko le skupaj, po načelu: NAREDI, KAR ZMOREŠ, S TISTIM, KAR IMAŠ, TAM, KJER SI!

Z združenimi močmi so postavili nove temelje za prijaznejšo prihodnost. Ustanovili so društvo, namenjeno razvoju turizma, malega gospodarstva in podjetništva v kmetijstvu. Lotili so se sodobnih prijemov oživljanja podeželja, dosegli prve uspehe pri ohranjanju naravne in kulturne dediščine ter pri dvigovanju življenjske ravni prebivalstva.

Najdragocenejše je bilo spoznanje, da lahko okoliščine spreminjajo sebi v prid, da ima nerazvitost tudi prednosti (v neokrnjeni naravi, bogastvu živalskih vrst, umirjenosti življenjskega utripa). Seveda pa se je bilo treba najprej učiti, in to po dobro pripravljenem načrtu. V dveh letih so imeli skupno 8.000 ur teoretičnih in praktičnih usposabljanj, zagotovili so stalno svetovalno službo, omogočili menjavo znanj in izkušenj na lastnih delavnicah, odločili pa so se tudi za prodor navzven.

Prirajajo razstave, etnografske in kulturne prireditve, predstavitev dejavnosti in degustacije.

Prodornost duha spodbujajo s tekmovanji in raziskovalnimi tabori, z lastno stojnico na sejnih se učer trženja domačih izdelkov.

Prve sadove že žanjejo. Za kakovost domačih dobrot so prejele tamkajšnje gospodinje kar 8 priznanj (dve zlati, tri srebrna in tri bronasta). Ena članica je dosegla znamko "izdelek domače obrti", osem domačink pa se je odločilo za usmeritev v turizem in uspešno opravilo tečaj za nosilce turistične dejavnosti na kmetijah. Da mislijo resno, je videti tudi po tem, da so bili pred leti že razglašeni za "najbolj urejen kraj v občini".

★ **Društvo keramikov Gaja iz Postojne: Glina je snov, ki resnično, neposredno sprejema ustvarjalčeve roke, hkrati pa nenehno sili k raziskovanju, plemenitju izražanja in iskanju osebnega odnosa do ustvarjanja.**

Člane Društva keramikov Gaja iz Postojne so očarale oblikovalske možnosti, ki

jih ponujajo glina. Pustili so se ji zapeljati in ni jim žal. Zdaj s svojim delom pomembno sooblikujejo kulturni prostor Postojne in sosednjih občin.

Društvo je nastalo iz študijskih krožkov, ki jih je leta 1995 organizirala postojnska Ljudska univerza, med katerimi je bil eden nagrajen kot posebej uspešen. Začeli so iz nič, ljubiteljsko, in verjeli v uspeh, kljub domačim obveznostim in zaposlitvi. Nenehno so se izpopolnjevali in se redno srečevali, sprva kar pri članih doma, saj niso imeli društvenega prostora. Tega jim je občina - zaradi opaznih uspehov in nenehne razstavne dejavnosti - le dodelila, vendar je potreben prenove in posebnih vlaganj, da bo lahko služil namenu. Več let so se s pomočjo mentorjev učili in delali predvsem sami. Še vedno se vztrajno izobražujejo, saj jim ima voljna, a skrivnostna sogovornica - glina - vedno kaj novega povedati. Z uspehi, ki so jih dosegli kot društvo in posamič, je dozorela odločitev, da bo treba pot do znanja odpreti tudi drugim. Prirajajo tečaje za otroke in mladino ter za odrasle - začetnike in tiste s predznanjem. Manj zahtevne delavnice vodijo sami, za vodenje izpopolnjevalnih tečajev pa povabijo priznane strokovnjake - keramike in akademske kiparje. Doslej so priredili tečaj "Glazure", delavnice "Krogla", "Torzo", "Velika forma", "Primitivna žganja", "Snežniške velike krogle", sodelovali so v slovensko-švedskem projektu "Tradicija in kultura", prirajajo pa tudi odprte poletne šole oblikovanja keramike -

letos pod pomenljivim naslovom "Odžgane misli".

Člani društva Gaja so redni udeleženci razstav na Postojnskem, sodelujejo na keramičnih bienalnih in razstavah ex-tempore, uveljavljajo pa se tudi že v mednarodnem razstavnem prostoru. Število članov se je v zadnjih dveh letih podvojilo, ob nenehnem izpopolnjevanju pa nenehno raste tudi kakovost njihove keramike. O tem pričajo tako priznanja, ki so jih prejeli, kot tudi odkupi njihovih del. Ena članica društva se je s pridobitvijo naslova "izdelek domače obrti" lahko tudi samozaposlila. S tem pa njihove sanje še niso uresničene. Prepričani so, da se bodo od gline in mojstrov oblikovanja še marsičesa naučili.

★ **Člani folklorne skupine Veterani iz Ljubljane: Ples zahteva prožnost gibov, dinamičnost, igrivost, prilagodljivo razpoloženje, nasmejanost, dobro telesno pripravljenost in celo eksplozivnost. Zato nismo vajeni, da bi bili plesalci stari prek 50 let. Če pa se k plesu že zberejo taki,**

ki jih uvrščamo v 'tretje življenjsko obdobje', mora biti za to res tehten razlog!

Člani folklorne skupine "Veterani" so se zbrali k plesu pred sedmimi leti (po dolgem premoru), in se uspešno pripravili na nastop ob 45-letnici delovanja matičnega Železničarskega kulturno-umetniškega društva Tine Rožanc. Oživljanje zapostavljenega znanja in ustvarjalno druženje jim je prebudilo željo, da njihov prispevek ne bi bil le za enkratno rabo. Nekdanjim plesalcem so se pridružili tudi nekateri, ki sodelujejo v folklorni skupini že vse od njene ustanovitve, in sklenili so, da svoj prosti čas vnovič posvetijo plesu. Skupino sestavlja 25 plesalk in plesalcev, v povprečju starih 57 let, in odločeni so, da bodo plesali, dokler jim bodo dopuščale moči!

Pretežno veteransko sestavo ima tudi 11-članski glasbeni ansambel (igrajo na harmoniko, klarinet, violino, flavto/žveglo, šurle, cimbale in bobne).

Od leta 1993 "Veterani" redno vadijo najmanj dvakrat na teden. Umetniški vodja skupine je dr. Bruno Ravnikar, ki je za življenjsko delo, posvečeno oživljanju kulturne dediščine, avgusta v Gorici prejel posebno priznanje. Z njegovo pomočjo so Veterani obnovili nekdanje znanje, predvsem plese slovenskih pokrajin, in repertoar obogatili z novostmi. Vedeti moramo, da zahteva študij novega plesa kar šest mesecev trdega dela! "Veterani" žive le za slovensko plesno izročilo. Na programu imajo: *Koroške*

plese iz Roža, Plese iz Ribniške doline, Jubilejne gorenjske ples, Kobučkov ples, Ples z metlo, Poštrtanc in Istrske slovenske ples. Novi plesi so sad vztrajnega raziskovalnega dela. *Plesi iz ribniške doline* so, na primer, nastali tako, da je umetniški vodja, skupaj s plesnim parom iz Ribnice, obiskoval starejše domačine. Odkrivali so izvirne plesne korake in glasbo, si zapisovali in se učili. Ribniški plesi so zdaj posebnost v programski ponudbi "Veteranov", saj so povsem 'njihovi'. Prav tako so prišli do plesov slovenske Istre. "Veterani" so tako postali pomemben dejavnik odkrivanja in ohranjanja slovenskega ljudskega - plesnega in glasbenega - izročila. V sedmih letih je imela skupina 80 javnih nastopov, od tega 12 celovečernih. Zadnja leta prejemajo "Veterani" čedalje več vabil za gostovanja v tujini, saj so glede na starostno sestavo in kakovost programa prava redkost. Doslej so se že večkrat predstavili v Avstriji in Italiji, gostovali pa so tudi na Češkem, v Rusiji in Egiptu.

★ **Priznanja posamezniku(-ci), skupini, društvu, ustanovi, podjetju ali lokalni skupnosti za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih**

★ **Občina Žalec, župan Lojze Posedel: Občina Žalec je ustvarila zgleden model partnerskega sodelovanja, namenjenega reševanju primanjkljajev v izobrazbi, zaposlovanju, samozaposlovanju, informiranju in svetovanju.**

Občina Žalec leži na prepisnem območju prometne, rodovitne Spodnje Savinjske doline. Pretežno nižinska pokrajina z 20.000 prebivalci omogoča usmeritev v kmetijstvo, storitvene dejavnosti in turizem. Najznamenitejša izletniška točka je dobro ohranjena rimska nekropola v Šempetru, ogleda vredni pa so tudi dvorec Novo Celje, graščina Plevna ter bogata cerkvena in kmečka arhitektura. V samem Žalcu imajo urejen hmeljarski in gasilski muzej in rojstno hišo skladatelja Rista Savina, v kateri je tudi likovni salon Oskarja Kogoja. Starostna struktura prebivalstva je dokaj ugodna, lahko bi rekli, da tu 'na mladih svet stoji'. Žal so nezadovoljni z izobraženostjo občanov. Kar 17% zaposlenih nima dokončane osnovne šole, 33% ima le osemletko ali nepopolno srednjo šolo, ti dve skupini pa predstavljata že polovico vsega prebivalstva! Glede na raven izobrazbe, strukturno brezposelnost in prestrukturiranje gospodarstva je načrtna, dolgoročna usmeritev v spodbujanje učenja in zagotavljanje izobraževalnih programov preprosto nujna. Lokalna skupnost se na srečo tega zaveda in priznanje ji je bilo podeljeno prav za izjemen posluh, ki ga ima za uveljavljanje vseživljenjskega učenja, za zagotavljanje potrebne infrastrukture, namenjene izobraževanju odraslih, ter dolgoročen, finančno podprt

načrt za dvig kakovosti življenja v občini.

Občinska uprava je zagotovila svetovanje in programe za najbolj ogrožene skupine prebivalstva, izdelala načrt preusmeritve gospodarstva v turizem, gostinstvo, podjetništvo, obrt in kulturo. Župan je pripravil model partnerskega sodelovanja za reševanje primanjkljajev v izobrazbi, zaposlovanju, samozaposlovanju, informiranju in svetovanju. S povezovanjem lokalnih partnerjev so od leta 1999 ustanovili Center za informiranje in poklicno svetovanje, Univerzo za tretje življenjsko obdobje, Sklad dela, Mladinski center ter ISIO – službo za informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih. Obveščanju in povezovanju je namenjen tudi občinski časopis Utrip Savinjske doline.

★ **dr. Manca Košir iz Ljubljane: “Če naše okolje danes kaj potrebuje, so to mir, samota in tišina. Pristni medčloveški odnosi in globoki pogovori. Radost spoznanja, da je bivanje čudež, in da ima življenje smisel. Gojenje domišljije, igrarija besed in negovanje kritičnega mišljenja. Zagotovo sta branje in pisanje izvrstni možnosti, da se to godi.”**

“Če ne bomo začeli slaviti užitka branja, in če branje ne bo postalo bolj družbeno, ne bo preživelo”, je prepričana dr. Manca Košir, dobitnica priznanja za izjemne promocijske dosežke pri spodbujanju bralne kulture in

popularizaciji študijskih krožkov “Beremo z Manco Košir”.

V javnosti in kot visokošolska učiteljica nenehno poudarja pomen izobraževanja, izpopolnjevanja, branja in učenja za strokovno rast in samorazvoj. Pri tem izhaja iz lastnih izkušenj, saj je načelo vseživljenjskega učenja že dolgo pomemben del njenega življenja. V javnosti zastavlja svojo besedo pri uveljavljanju načel odprtosti in dostopnosti izobraževanja, kulturnih dobrin in programov, namenjenih osebnostnemu razvoju. Možnost, ki je odprta vsakomur, je tudi okuženost z ‘bralnim virusom’, zato srečujemo Manco Košir v zadnjih letih v različnih okoljih, v katerih zavzeto navdušuje javnost za branje leposlovja, za učenje in druženje ob branju. To njeno delovanje sega v leto 1998/99, ko je v Cankarjevem domu vodila klubske večere “Berite z Manco Košir”. Od leta 1999 sodeluje z Andragoškim centrom pri širjenju bralne kulture med odraslimi v okviru projekta Študijskih krožkov ‘Beremo z Manco Košir’. Kot predavateljica mentorjem študijskih krožkov, udeleženka javnih prireditev, ki so v domeni bralnih študijskih krožkov, in sogovornica ljubiteljem leposlovja Koširjeva nenehno opozarja na pomen učenja in branja v vseh življenjskih obdobjih, v različnih socialnih in kulturnih okoljih, saj lahko branje in druženje ob branju, kot sama navaja, pripomore k osebnostnemu razvoju, kakovostnim

premikom v skupnosti in k aktivnemu državljanstvu.

Dobitnica priznanja je sebe takole predstavila: "Za učiteljski in novinarski poklic sem se odločila, ker imam rada ljudi in ker želim kaj storiti zanje. Skratka, sem tipična aktivistka ali družbeno angažirana delavka. V teh neoliberalističnih časih podivjanega kapitalizma in boleznega individualizma je to neobičajna življenjska drža, ki se ji mnogi posmehujejo. Ampak ta drža sem jaz. Delo z ljudmi in za ljudi me bogati in dela zadovoljno."

★ **Območna obrtna zbornica Murska Sobota: Posebno uspešna so izobraževalna srečanja v obliki delavnic, na katerih udeleženci pridobivajo nova znanja in se - pod vodstvom strokovnjakov, preizkušenih v mednarodnem poslovnem prostoru - uče reševati primere, vzete iz lastnih podjetij.**

Območna obrtna zbornica Murska Sobota prejme priznanje za izjemne uspehe pri zagotavljanju programov usposabljanja brezposelnih ter dodatnega izobraževanja obrtnikov in podjetnikov.

Zbornica ima 1327 članov – samostojnih podjetnikov in gospodarskih družb, ki opravljajo obrtne ali obrti podobne dejavnosti ter dejavnosti domače obrti. Zasnovana je kot servis drobnega gospodarstva na območju 12 prekmurskih občin. Njena naloga je zlasti svetovanje v davčnih in delovno-pravnih vprašanjih ter zastopanje interesov področja nasproti državi. Zato je prevzemanje pobud in odgovornosti na polju izobraževanja toliko bolj spoštovanja vredno. In v zadnjih letih je bilo na tem področju res veliko narejenega. Premik je bil mogoč tudi zaradi partnerskega združevanja in vzajemnega delovanja pri doseganju zastavljenih ciljev. V sodelovanju s šolami, podjetji in območnim zavodom za zaposlovanje so začeli izvajati nekatere že opuščene programe usposabljanja za poklice: zidar, tesar, mizar in inštalater strojnih naprav, po katerih je še vedno povpraševanje. Pomemben kazalec uspešnosti projekta je zaposlenost večine kandidatov, ki so izobraževanje uspešno končali. To je za Prekmurje, v katerem je brezposelnost dokaj visoka, res ugoden podatek. Prilagojeni program usposabljanja so namenili obrtnikom in podjetnikom, ki jih želijo opremiti s tehnikami in znanji za lažje spremljanje novosti v zakonodaji, za uspešnejše trženje in boljše poslovne komunikacije.

Posebno uspešna so krajša izobraževalna srečanja v manjših skupinah, zlasti v obliki delavnic, na katerih udeleženci pridobivajo strokovno-teoretična pa tudi nova praktična znanja. Pod vodstvom strokovnjakov, preizkušenih v mednarodnem

poslovnem prostoru, se uče reševati primere, vzete iz lastnih podjetij. In rezultati? Nove kvalifikacije in zaposlitve, večja konkurenčnost prekmurskega drobnega gospodarstva, poslovna prodornost in samozavest prekmurskih podjetnikov, nenehno dvigovanje izobrazbene ravni, predvsem pa čedalje večja povezanost socialnih partnerjev in pripravljenost za skupno doseganje zastavljenih ciljev.

★ **Melita Cimerman iz Maribora: Učenje brez razmišljanja je prazno, razmišljanje brez učenja nevarno! (Lao Ce)**

“Učenje brez razmišljanja je prazno, razmišljanje brez učenja nevarno!” je življenjsko spoznanje Melite Cimerman, dobitnice priznanja za izjemne strokovne dosežke na področju vseživljenjskega učenja. Melita Cimerman je direktorica Andragoškega zavoda – Ljudske univerze Maribor, najbolj vsestranske organizacije, namenjene izobraževanju odraslih na Štajerskem. Na to mesto jo je pripeljala razgibana poklicna pot, na kateri se je kot profesorica nemškega in italijanskega jezika

ter književnosti preizkusila v pedagoškem delu z otroki in mladino, prevajanju, vodenju mednarodnih projektov, pritegnilo pa jo je tudi politično delo in delo v društvih. Dolga leta poučevanja tujih jezikov so ji prinesla dve zaporedni habilitaciji na Univerzi v Mariboru.

Ni bila lahka naloga prevzeti vodstvo ustanove s tako dolgo in bogato tradicijo – prve jezikovne tečaje in splošnoizobraževalna predavanja je mariborska ljudska univerza namreč prirejala že daljnega leta 1922. Melita Cimerman je tradicijo ohranila, hkrati pa je skupaj s svojimi strokovnimi sodelavci področje dela ne le razširila, temveč tudi poglobila in posodobila. Nove prijeme razvija v sodelovanju z Andragoškim centrom in z vključevanjem v mednarodne projekte, na primer v “Evropsko mrežo učečih se mest”. Zavod zagotavlja 150 izobraževalnih programov za odrasle, omogoča pridobitev kar 20 strokovnih nazivov in je edini izvajalec programov za ljudi s posebnimi potrebami v regiji. Sodeluje v projektu “Razvoj informativno-svetovalne dejavnosti za izobraževanje odraslih v lokalnem okolju”, pa tudi v mednarodnih projektih “Izobraževanje žensk za politiko in demokracijo” ter “Izobraževanje romskih staršev za dvojezično in dvoidentitetno vzgojo otrok”. Da je gospa Melita Cimerman lahko kos tako velikopotezno zastavljenemu programu, se mora tudi sama nenehno spopolnjevati. V zadnjih letih je obiskovala šolo za ravnatelje, učila se je računalništva, obiskovala strokovne seminarje, nove izobraževalne prijeme je spoznavala v jezikovnih šolah v tujini, udeležila se je letošnje dvojezične delavnice Čezmejno sodelovanje na (štajerskem) podeželju. Pomemben vir strokovnih spodbud so predvsem mednarodna sodelovanja v programih Phare ter članstva v različnih zvezah in društvih (Društvo za evropsko zavest, Soroptimist International). Je članica ekspertne skupine v programu Gruntwig.

★ **Knjižnica Otona Župančiča iz Ljubljane: Zavedajo se, da so pomembno kulturno in učno središče, skozi katerega gre vsak dan veliko ljudi vseh starosti, izobrazb, stanov in poklicev. Gotovo bi v prazno izpuhtel vsaj del njihovega časa in pozornosti, če ne bi bilo prijetnih knjižničnih prostorov, bogate ponudbe storitev in domiselnih knjižničarjev.**

Knjižnica Otona Župančiča je nastala pred dvajsetimi leti, z združitvijo treh, prej samostojnih enot: Mestne knjižnice, ki jo je leta 1911 kot Šentjakobsko knjižnico ustanovilo Gospodarsko napredno društvo za Šentjakobski okraj, Delavske knjižnice, ki jo je leta 1926 ustanovil Prosvetni oddelek Delavske zbornice v Ljubljani, ter Pionirske knjižnice, ki je namenjena mladim bralcem že vse od leta 1948. To pa še niso vse enote knjižnice, ki jo predstavljamo. Od leta 1974 deluje tudi potujoča knjižnica Bibliobus, ki s knjigami oskrbuje kraje v oddaljenih okolici Ljubljane; leta 1995 so odprli Knjižnico Poljane, ki jo obiskujejo predvsem dijaki bližnjih šol in dijaških domov, lani pa je v podhodu železniške postaje zazvela še enota Kolodvor. Celotna knjižnica hrani okrog 250.000 publikacij v enajstih jezikih, 9.000 zvočnih zapisov na ploščah in kasetah, 500 multimedijskih kompletov, prek 1.500 videokaset, imajo pa tudi zbirke umetniških slik, zemljevidov, časopisov in revij. V Knjižnici Otona Župančiča se zavedajo, da so pomembno kulturno in učno središče, skozi katerega gre vsak dan veliko ljudi vseh starosti, izobrazb, stanov in poklicev, zato je vsaka enota razširila svojo dejavnost tudi na druga področja: V Pionirski knjižnici imajo Borzo branja, katere naloga je širiti bralno pismenost med mladimi, Središče za mladinsko književnost in knjižničarstvo ter sedež slovenske sekcije mednarodne zveze za mladinsko književnost IBBY. V Mestni knjižnici imajo Stripoteko in Središče za mlade, kjer najdejo učenci in dijaki prostor za samostojno učenje ter prostovoljsko učno pomoč. Delavska knjižnica ima v svojih prostorih Borzo znanja, kjer je mogoče izmenjati podatke o ponudbi in povpraševanju po – včasih tudi prav eksotičnem znanju in veščinah, ter Borzo dela, ki jo obiskujejo brezposelni in osebe, ki iščejo informacije o ponudbi delovnih mest, štipendiranju in dopolnilnem izobraževanju. Tu najdemo tudi Ruski kotiček, v katerem lahko prelistamo ruski tisk, si izposodimo rusko leposlovje v izvirniku, si ogledamo katerega izmed ruskih filmov ali ruski televizijski program. V Središču za samostojno učenje v Knjižnici Poljane ter v enoti Kolodvor so obiskovalcem na voljo gradiva, prostor in učni pripomočki za učenje tujih jezikov in računalništva.

Kakšen je – pri tako razvejeni dejavnosti - vpliv knjižnice na okolje, si ni težko predstavljati. Navsezadnje imajo kar 30.000 članov, ki so v letu 1999 knjižnico obiskali približno 600.000 krat in prebrali več kot 1. 200.000 knjig. Raje ne pomislimo, kam bi izpuhtel vsaj del njihovega časa in pozornosti, če ne bi bilo prijaznih knjižničnih prostorov, bogate ponudbe storitev in domiselnih knjižničarjev.

Festivali učenja (odraslih) se širijo

★ Novosti na mednarodnem prizorišču

V lanskih TVU-Novičkah smo vas seznanjali z uresničevanjem priporočil Pete Unescove konference o izobraževanju odraslih (CONFINTEA V, 1997) in drugih mednarodnih strateških dokumentov, ki so se dotaknili vprašanja promocije izobraževanja in učenja (odraslih). Naj povzamemo dosežke na tem področju v ugotovitev, da je bil lani pod okriljem Organizacije združenih narodov organiziran prvi Mednarodni teden učenja odraslih. Njegovo slovesno odprtje, 8. septembra 2000 na svetovni razstavi EXPO v Hanovru, je obeležila izdaja priročnika 'International Festivals Guide' (v štirih jezikih), v katerem so zbrane izkušnje dotodanjih organizatorjev festivalov učenja po svetu in dani napotki vsem, ki bi se gibanju želeli pridružiti v prihodnje. V priročniku je predstavljen tudi slovenski TVU.

Sicer pa smo v letu 2000 festivale učenja izpeljali v približno 40 državah po svetu - v času, ki smo ga v posameznih okoljih vajeni, in na način, ki najbolj ustreza našim kulturnim in družbeno-ekonomskim danostim. V mnogih državah so ta praznik povezali z Mednarodnim dnevom pismenosti (8. september), kar nekaj pa se jih je lotilo organiziranja Tedna ali vsaj Dneva učenja odraslih (v mednarodnih krogih se je uveljavil naziv Adult Learners' Week - ALW).

Slovenija se je, do lani malodane edina, leta 1996 odzvala na Evropsko pobudo (European Lifelong Learning Initiative - ELLI) in od takrat vsako leto praznujemo Teden, namenjen promociji učenja vseh generacij in vsebin. Slednje se iz leta v leto bolj kaže kot pravilna usmeritev. Omogoča namreč, da se z njo poistovetijo najrazličnejši izvajalci, med katerimi je vedno več tudi takih, ki jim izobraževanje ne predstavlja temeljne dejavnosti. Vsebine dogodkov so izjemno pestre, na prizoriščih TVU se rušijo meje med generacijami ter družbenimi in socialnimi vlogami udeleženih, tako da Teden vse bolj postaja način in odraz povezovanja vseh sodelujočih.

Lanski Teden vseživljenjskega učenja v Sloveniji je bil izjemen zaradi mednarodne udeležbe, ki je zaznamovala 4. andragoški kolokvij. Najštevilčnejši so bili tuji gostje iz jugovzhodne Evrope, ki jih je Andragoški center Slovenije gostil v okviru mednarodnega projekta EBIS (Erwachsenenbildung in Suedosteuropa - Izobraževanje odraslih v jugovzhodni Evropi; projekt koordinira Inštitut za mednarodno sodelovanje pri Nemški zvezi ljudskih univerz iz Bona - IIZ/DVV). Predstavniki Albanije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Jugoslavije, Makedonije in Romunije so si ogledali nekatere prireditve na državni in krajevni ravni, nato pa so v dvodnevni delavnici spoznali slovenski model organiziranja TVU ter zasnovali okvirne akcijske načrte za podobne prireditve v svojih državah. Udeleženci tega srečanja so se razšli z dogovorom, da že v letu 2000 poskusijo organizirati festival učenja v svojih okoljih.

Poročali smo že o tem, da sta nas dva Urada IIZ/DVV zaprosila za nadaljnjo pomoč in sodelovanje; tako smo botrovali nastajanju drugega festivala učenja v Bosni in Hercegovini (potekal bo od 2. do 6. oktobra 2001) in prvega TVU v Albaniji (od 21. do 26. oktobra 2001). Svoj prvi festival učenja bodo organizirali tudi v Jugoslaviji (od 11. do 13. oktobra 2001) in v Bolgariji (od 28. do 30. septembra 2001). Podatkov o podobnih prireditvah v Romuniji in na Hrvaškem ta hip še nimamo, Makedonija pa se je odločila, da bo prvič pristopila naslednje leto.

Širjenje festivalov učenja v jugovzhodni Evropi nas navdušuje, saj bo po neposrednih izkušnjah, ki jih imamo v omenjen dveh državah, pomembno prispevalo k razvoju - ne le izobraževanja, temveč medsebojnega razumevanja nasprotujočih si taborov, povezovanja med različnimi akterji javnega življenja, preseganja povojnih in/ali tranzicijskih razmer in podobno. Zadovoljni smo lahko tudi zato, ker smo z našim zgledom in s posredovanjem izkušenj, do katerih smo se v Sloveniji dokopali s vztrajnim in zavzetim delom za projekt Teden vseživljenjskega učenja, k temu prispevali. Doseženo nas spodbuja k načrtovanju nadaljnjih aktivnosti, ki naj bi že leta 2003 pripeljale do praznovanja Dneva vseživljenjskega učenja v jugovzhodni Evropi. O uresničevanju te zamisli bomo bralce Novič in TVU-Novič sproti obveščali.

Tudi organizatorjem lanskega Mednarodnega tedna učenja odraslih delovnega zagona ni zmanjkalo, čeprav letos osrednje prireditve ne bo. Vodilno vlogo na tem področju je prevzel Unescov inštitut za izobraževanje v Hamburgu, ki je v juniju izpeljal elektronski posvet nacionalnih koordinatorjev festivalov učenja o tem, katere naj bi bile nadaljnje skupne aktivnosti v podporo mednarodnemu festivalu. Za letošnji cilj so si zastavili vzpostavitev skupne spletne strani. Le-ta je bila odprta 8. septembra, ogledate si jo lahko na internetnem naslovu: www.unesco.org/education/uie/IntALW. Obsega: opis Mednarodnega tedna, pregled nacionalnih festivalov učenja po svetu, njihove kratke opise in povezave do posameznih spletnih strani, povezavo z elektronskim forumom, povezave z relevantnimi dokumenti, elektronsko verzijo omenjenega mednarodnega priročnika ter novice. Spletna stran

pomeni skupno informacijsko podporo mednarodnim prizadevanjem na tem področju, bo v stalni izgradnji in vanjo se bodo lahko vključevale vse članice gibanja ALW/TVU. Slovenski TVU je že štiri leta predstavljen tudi na lastnih spletnih straneh, in sicer v slovenskem in angleškem jeziku, tako da je naša prisotnost zagotovljena.

O nadaljnji širitvi mednarodnih razsežnosti festivalov učenja so se pogovarjali tudi udeleženci Šeste svetovne skupščine Mednarodnega sveta za izobraževanje odraslih (Sixth World Assembly of the International Council of Adult Education (ICAE)) v Ocho Rios, Jamajka, 9. - 12. avgusta 2001. V delovni skupini B1, ki so jo vodili predstavniki Jamajke, Velike Britanije in Unesca, so zasnovali akcijski načrt, katerega cilj je širitev festivalov učenja v čim več držav po svetu. Zavzeli so se za uporabo zgoraj omenjenega priročnika in njegovo prikrojevanje konkretnim okoliščinam, za stalno izmenjavo informacij, izkušenj, primerov dobre prakse, za pripravo skupnega koledarja festivalov učenja, nadaljnjo uporabo e-foruma, ki povezuje vse nacionalne koordinatorje po svetu, za skupno spletno stran in za produkcijo video posnetka o festivalih učenja po svetu.

Zaključki in priporočila omenjene delovne skupine Mednarodnemu svetu za izobraževanje odraslih so dostopni na spletni strani www.web.net/icae/workshops/b1.html. Zadevajo vlogo ICAE in Unesca pri nadaljnji uveljavitvi Mednarodnega tedna učenja odraslih pod okriljem Organizacije združenih narodov; spodbujajo mednarodno sodelovanje in nudenje pomoči državam, ki se organizacije festivala šele lotevajo; predlagajo, da je mednarodno praznovanje vsakič organizirano v drugi državi in s tem namenjeno razvoju te manifestacije v regiji, ki ji država pripada; omenjajo tehnično pomoč, ki naj bi jo zagotavljal Unesco in ki bi vsebovala tudi vidik evalvacije količinskih in kakovostnih učinkov, ki jih imajo festivali učenja v posameznih deželah.

Prizadevanja za širitev festivalov učenja v svetu spremljamo z velikim zanimanjem, v procesu pa tudi aktivno sodelujemo - s predstavljanjem naših bogatih izkušenj na različnih forumih v tujini in s posredovanjem informacij, ki zagotavljajo prisotnost slovenskega TVU v najrazličnejših tiskanih in elektronskih mednarodnih gradivih. Obenem dajemo tudi sistematične predloge, ki so sad našega večletnega konkretnega dela za projekt, tako da se lahko povsem enakovredno postavimo ob bok maloštevilnim drugim izkušenim organizatorjem podobnih manifestacij.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

Organizacija dela za projekt TVU 2001 v Andragoškem centru

Direktorica ACS: dr. Vida A. Mohorčič Špolar (in kolegij ACS kot posvetovalni organ)	
Voditeljica projekta TVU 2001: Olga Drofenic	
Nacionalna koordinatorica za TVU: mag. Zvonka Pangerc Pahernik	Koordinatorica TVU za prireditve ACS: Slavica Borka Kucler
Delovna skupina: • <i>Skupina za delo z izvajalci:</i> Zvonka Pangerc Pahernik s sodelavkami in sodelavci Naloge: • Konceptualne naloge • Delo z izvajalci na državni in krajevni ravni • Mednarodni vidiki TVU 2001 • Promocija TVU kot celote	Delovne skupine: • <i>Skupina za otvoritvene slovesnosti:</i> Nataša Elvira Jelenc s sodelavkami in sodelavci • <i>Skupina za podelitev priznanj ACS:</i> Melanija Končina s sodelavkami in sodelavci. • <i>Skupina za strokovne prireditve na ACS:</i> Jasmina Mirčeva s sodelavkami in sodelavci. Naloge: • priznanja ACS • slovesno odprtje • andragoški kolokvij • promocija dobitnikov priznanj in prireditev ACS

Nacionalni odbor za pripravo TVU

Načrtovanje in izpeljava Tedna vseživljenjskega učenja potekata pod nadzorom Nacionalnega odbora za TVU, ki ga je 1997 imenovala Vlada Slovenije in deluje pri Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport. Nacionalni odbor sestavljajo: mag. Mirko Zorman (predsednik), mag. Jože Miklavc, (oba Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport), Betka Skuber (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve), Ciril Baškovič (Ministrstvo za kulturo), Janez Dekleva (Gospodarska zbornica Slovenije), Vanja Čepin (Sindikar vzgoje, izobraževanja in znanosti), Vlada Navotnik (Občina Dravograd, predstavnica izvajalcev TVU), dr. Vida A. Mohorčič Špolar, Olga Drofenic in mag. Zvonka Pangerc Pahernik (vsi ACS).

Bodite pozorni na:

Tiskovno konferenco 15. oktober ob 10. uri v ACS

Slovesno odprtje TVU 2001 15. oktober ob 11. uri

Kongresna dvorana Mercurius, Šmartinska 152

Teden vseživljenjskega učenja 2001 15. do 21. oktober

Andragoški kolokvij 16. oktober ob 10. uri v ACS

Javno sejo Nacionalnega odbora za pripravo TVU 17. oktober ob 10. uri v ACS

Prednovoletno srečanje izvajalcev TVU 14. december ob 10. uri v ACS

V naslednjih TVU-Novičkah preberite:

Poročilo in analizo TVU 2001

TVU-razpravljalnica: www.acs.si/tvu/razprava

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education